

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/51/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8115221346
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8115221346.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Fil'akovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobkyne: T. X., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v G. na ul. G. č. XX, právne zast. JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom vo Svidníku na ul. Sovietskych hrdinov č. 163/66 proti žalovanému: PROFÍ CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom v Bratislave na ul. Pribinovej č. 25, právne zast. Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom v Bratislave na ul. Kubániho č. 16, o vydanie bezdôvodného obohatenia a určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov, zo dňa 22.11.2018, č.k. 15C/336/2015-210 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalobkyni sa nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd v napadnutom rozsudkom uložil žalovanému povinnosť vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 603,45 eur s úrokom z omeškania 5,15 % ročne zo sumy 603,45 eur odo dňa 10.10.2015 do zaplatenia. Žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania v rozsahu 100 %.

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že vo veci bolo raz rozhodnuté, a to rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 18.07.2017 č.k. 15C/336/2015-54. Týmto rozsudkom bola žaloba v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia zamietnutá. Zároveň prvoinštančný súd určil, že zmluvná podmienka uvedená v zmluve o revolvingovom úvere zo dňa 15.12.2002 v bode 12.4 je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. V dôsledku odvolaní podaných zo strany žalobkyne a žalovaného Krajský súd v Prešove rozsudkom zo dňa 25.04.2018 č.k. 7Co/5/2018-173 potvrdil rozsudok vo výroku o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky a vo výroku o priznaní náhrady trov konania žalobkyni voči žalovanému. Čo do zvyšku rozsudok zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Predmetom konania tak zostal nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 603,45 eur za splátky zaplatené od 20.01.2006 so zohľadnením 10-ročnej premiľčacej lehoty.

3. Medzi stranami sporu bol založený záväzkový právny vzťah na základe zmluvy o revolvingovej pôžičke zo dňa 15.12.2002. Uzatvorená zmluva sa posudzovala podľa v tom čase účinného zákona č. 258/2011 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ako aj ust. § 52, 53 a 54 Obč. zákonníka v znení účinnom k 01.04.2004. Podľa zmluvy jej predmetom bolo poskytnutie pôžičky vo výške 30 006 Sk a pôžička mala byť splácaná v 18 mesačných splátkach vo výške po 1 667 Sk mesačne. V bode 5 zmluvy bola dohodnutá zmluvná odmena vo výške 9 152 Sk splatná ku dňu poskytnutia pôžičky. Výška RPMN mala predstavovať podľa zmluvy 22,45 %. RPMN podľa výpočtu predloženého žalobkyňou bola 81,37 %. V zmysle záverečných

ustanovení zmluvy žalobkyňa bola povinná uhradiť poplatok za uzatvorenie zmluvy vo výške 1 500 Sk, pričom tento mal byť uhradený ku dňu poskytnutia pôžičky.

4. Podľa prehľadu splácania pôžičky žalovaný poskytol žalobkyni sumu 642,44 eur, pričom žalobkyňa uhradila čiastku 1 611,09 eur.

5. V priebehu konania žalovaný vzniesol námietku premlčania, a preto bolo potrebné touto námietkou sa zaoberať. V zmysle ust. § 107 ods. 1 Obč. zákonníka sa o vzniku bezdôvodného obohatenia oprávnený dozvie vtedy, keď má k dispozícii údaje, ktoré mu umožňujú podať žalobu na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, keď nadobudol vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného. Z hľadiska plynutia premlčacej doby nie je rozhodujúce, že oprávnený mal už predtým možnosť sa dozvedieť skutočnosti, na základe ktorých si mohol urobiť úsudok o vzniku bezdôvodného obohatenia a o jeho výške. Pre začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby je rozhodujúci okamih, keď k získaniu bezdôvodného obohatenia skutočne došlo.

6. Súd viazaný právne záväzným názorom odvolacieho súdu o posúdení vznesenej námietky premlčania pri rozhodovaní aplikoval 10-ročnú objektívnu premlčaciu dobu v súvislosti so žalobkyňou uplatneným nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia. Žalovaný ako nebankový subjekt, ktorý má dlhodobu v predmete činnosti poskytovanie úverov má povinnosť poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. Vychádzajúc z nesporných tvrdení sporových strán žalobkyni bola poskytnutá pôžička vo výške 642,44 eur, pričom žalobkyňa z titulu uzatvorenej zmluvy uhradila žalovanému sumu 1 611,09 eur. Bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného tak predstavuje 968,65 eur, avšak žalobkyňa si z tejto čiastky uplatnila len nepremľčaný nárok vo výške 603,45 eur vo vzťahu k plátbám zaplateným od 20.01.2006. Pri aplikácii 10-ročnej objektívnej premlčacej lehoty vo vzťahu k žalobe podanej dňa 13.08.2015 je zrejmé, že nárok žalobkyne sa nepremľčal.

7. Vo veci bolo potrebné posúdiť tiež plynutie subjektívnej premlčacej lehoty od momentu, kedy sa žalobkyňa dozvedela o relevantných skutkových okolnostiach pre podanie žaloby, teda o skutku nie zo zmluvy, ale o skutku z porušenia práva. Túto vedomosť možno odvíjať od informácie poskytnutej Združením na ochranu občana spotrebiteľa HOOS z júna roku 2015. S prihliadnutím na deň podania žaloby je nepochybné, že ani subjektívna premlčacia lehota žalobkyni neuplynula.

8. S prihliadnutím na uvedené súd prvej inštancie rozhodol o uložení povinnosti žalovanému vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie.

9. Výrok o trovách bol odôvodnený ust. § 251, § 255 ods. 1, § 262 ods. 2 CSP.

10. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol rozsudok zmeniť tak, aby žaloba v časti týkajúcej sa vydania bezdôvodného obohatenia bola zamietnutá. Ako dôvod uviedol, že z rozsudku nevyplývajú skutkové a ani právne závery odôvodňujúce, na základe čoho došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia. Z odôvodnenia rozsudku nevyplýva ani to, na základe čoho sa dospelo k záveru, že pôžička je bezúročná a bez poplatkov. V rozsudku sa uvádza, že žalobkyňa predložila výpočet RPMN pre spotrebiteľský úver. Z rozsudku síce nie je zrejmé a jednoznačné, že toto by mal byť dôvod pre záver o bezúročnosti, avšak aj keby podľa súdu bol, ide minimálne o predčasný záver z toho dôvodu, že súd prvej inštancie nemal preukázané, aby uvedený výpočet zodpovedal výpočtu RPMN platnému v čase uzatvorenia zmluvy. Vzorec platný v čase uzavretia zmluvy je oproti dnes platnému úplne iný. Je teda otázne, či žalobkyňou predložený výpočet sa vzal pri rozhodovaní do úvahy, a ak áno, či bolo preukázané a overené, že daný výpočet je v zmysle zákona účinného v čase uzavretia zmluvy.

11. Pokiaľ ide o záver súdu o tom, že sa žalovaný úmyselne bezdôvodne obohatiť, v konaní nebol vykonaný žiaden dôkaz o úmysle získať bezdôvodné obohatenie. Skutočnosť, že súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu neznamena, že nemá posudzovať skutkové okolnosti, vo vzťahu ku ktorým sa následne posudzuje právny názor vyslovený odvolacím súdom. Súdna prax dospela k záveru, že táto viazanosť nie je bezvýhradná a v určitých prípadoch sa viazanosť právnym názorom neuplatní. K vymedzeniu týchto výnimočných prípadov, explicitne v zákone neuvedených, dospela postupným dlhoročným vývojom aplikačná prax a právna teória. Ide najčastejšie o prípad zmeny v skutkových zisteniach, ktoré tvorili základ zrušujúceho aj zrušovaného rozhodnutia alebo prípad zmeny právnej úpravy, ku ktorej došlo po zrušovanom rozhodnutí, ale pred opätovným rozhodnutím súdu

a tiež aj prípady judikatúrneho posunu v otázke, ktorá v čase pôvodného rozhodovania odvolacieho súdu nebola celkom uspokojivo vyriešená. Práve o posledný prípad ide aj v tejto veci, kedy sám súd prvej inštancie konštatuje, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí vydanom pod sp.zn. 1Cdo/238/2017 dospel k záveru, že samotná skutočnosť, že subjekt je podnikateľom, neznamená automaticky prezumpciu úmyslu získať obohatenie.

12. Odvolací súd záver o použití 10-ročnej premlčacej lehoty odôvodnil len všeobecne a spája ho s tým, že žalovaný ako nebankový subjekt má mať vedomosť o získaní bezdôvodného obohatenia. Takýto záver pre právne posúdenie vychádzajúce z ust. § 107 ods. 2 Obč. zákonníka vôbec nepostačuje.

13. Odvolací súd v zmysle zásad ustanovení § 379, § 380 a § 381 CSP preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené.

14. V konaní sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

15. Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia je potrebné poukázať na ust. § 4 ods. 2 písm. g) zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, ktorý s neuvedením ročnej percentuálnej miery nákladov spájal sankciu v podobe bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru. Je nepochybné, že táto sankcia sa vzťahovala nielen na prípady neuvedenia ročnej percentuálnej miery nákladov, ale aj na prípady, ak ročná percentuálna miera nákladov nebola uvedená správne.

16. Ročnou percentuálnou mierou nákladov v zmysle ust. § 2 písm. d) zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy sa rozumela sadzba, ktorá sa aplikuje na výpočet podľa prílohy tohto zákona z hodnoty celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom a výšky poskytnutého spotrebiteľského úveru.

17. V prejednávanej veci z poskytnutej pôžičky vo výške 30 006 Sk, suma 9 152 Sk predstavujúca zmluvnú odmenu a suma 1 500 Sk predstavujúca poplatok za uzavretie zmluvy boli splatné ku dňu poskytnutiu pôžičky. Je teda nepochybné, že žalovaný do spotrebiteľského úveru zahrnul i zmluvnú odmenu a poplatok za uzavretie zmluvy. Súčasťou celkovej výšky spotrebiteľského úveru zmluvná odmena a poplatok za uzavretie zmluvy nie sú, pretože tieto platby, ktoré majú charakter odmeny poskytovateľovi služby treba považovať len za náklady spotrebiteľského úveru. Ak žalovaný do celkovej výšky spotrebiteľského úveru zahrnul aj takéto úhrady, ide o postup v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti veriteľa, ktorý mohol podstatne narušiť ekonomické správanie spotrebiteľa vo vzťahu k poskytnutiu úveru, pričom takéto konanie zákonodarca považuje za nekalú obchodnú praktiku a súčasne ju zakazuje. Žalobkyni teda bol poskytnutý spotrebiteľský úver v skutočnosti nie vo výške 30 006 Sk, ale vo výške 19 354 Sk (30 006 Sk-9 152 Sk-1 500 Sk), ktorej v súčasnosti zodpovedá čiastka 642,44 eur. Ak žalovaný pri výpočte RPMN do celkovej výšky úveru zahrnul aj náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom, bez akýchkoľvek pochybností došlo k podhodnoteniu RPMN, ktorej výpočet je závislý od výšky poskytnutého spotrebiteľského úveru. Taktiež nesprávne uvedená ročná percentuálna miera nákladov je sankcionovaná bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru v súlade s ust. § 4 ods. 2 písm. g) zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy.

18. Žalovaný ako nebankový subjekt má dlhodobu v predmete svojej činnosti aj poskytovanie úverov a teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. V čase uzatvárania zmluvy platila pri spotrebiteľských úveroch úprava vyžadujúca uvádzať hodnotu RPMN v správnej výške, pričom jedine s nedodržaním tejto náležitosti sa spájala sankcia v podobe bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Táto zákonom vyžadovaná osobitná náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere dodržaná nebola. Žalovaný sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie takejto zmluvy nemôže zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalobkyne. Rešpektovanie tohto princípu a spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere. Ak žalovaný ako subjekt dlhodobu pôsobiaci na finančnom trhu, ktorého predmetom

činnosti je poskytovanie úverov v rozpore so zákonom nedodrží predpísané náležitosti zmluvy spôsobujúce, že úver sa považuje bezúročný a bez poplatkov, jeho konanie nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia plnením bez právneho dôvodu minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. O to viac to platí, ak žalovaný žalobkyni neposkytol spotrebiteľský úver v dohodnutej sume 30 006 Sk, ale podstatnú časť z tejto sumy ihneď ku dňu poskytnutia spotrebiteľského úveru použil na úhradu nákladov spojených so spotrebiteľským úverom. Je skutočne veľmi ťažké uveriť, aby žalovaný nemal vedomosť o tom, čo môže spôsobiť uzavretím zmluvy bez uvedenia správnej hodnoty RPMN a pre prípad, že sa tak stane, že s tým nebol uzrozumený. Záver o potrebe aplikácie 10-ročnej objektívnej premlčacej doby upravenej v ust. § 107 ods. 2 Obč. zákonníka, má teda oporu vo vykonanom dokazovaní.

19. Čo sa týka práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia toto podlieha premlčaniu. Pri premlčaní práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je ustanovená kombinovaná premlčacia doba a to subjektívna (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka) a objektívna (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Začiatok subjektívnej i objektívnej premlčacej doby je stanovený odlišne na sebe nezávisle a ich plynutie a skončenie je tiež vzájomne nezávislé. Subjektívna premlčacia doba môže plynúť iba v rámci objektívnej premlčacej doby, ktorú nemôže prekročiť. Subjektívna premlčacia doba je 2 - ročná a na začatie jej plynutia vždy treba rešpektovať subjektívnu stránku oprávneného týkajúcu sa jeho vedomosti o bezdôvodnom obohatení a vedomosti o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil.

20. V súvislosti s posudzovaním behu 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby je potrebné zdôrazniť, že žalobkyňa vstupovala do zmluvného vzťahu so žalovaným ako so subjektom podnikajúcim v oblasti poskytovania spotrebiteľských úverov v dobrej viere, že žalovaným predložená a vopred pripravená zmluva bude obsahovať všetky náležitosti vyžadované v tom čase účinným zákonom č. 258/2001 Z. z.. V čase úhrady poslednej splátky žalobkyňa ako priemerná spotrebiteľka bez právnického alebo ekonomického vzdelania nemohla ani len predpokladať, že žalovanému uhrádzala aj peňažné plnenia, na ktoré mu zákonný nárok nevznikol.

21. O vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného sa žalobkyňa podľa vlastného vyjadrenia dozvedela od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS v mesiaci január v roku 2015. K tomuto svojmu vyjadreniu predložila aj prehlásenie Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS zo dňa 26.06.2015 (č. I. 8 spisu). O pravdivosti tohto tvrdenia nemá žiadne pochybnosti ani odvolací súd.

22. S prihliadnutím na uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 CSP rozsudok ako vecne správny potvrdil.

23. O trovách odvolacieho konania rozhodol v súlade s § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia bola skutočnosť, že úspešnej žalobkyni v súvislosti s odvolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

24. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).